

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ

2002

ЧЕРВЕНЬ

Число 6 (114)

КИЇВ 2011

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

ТОЛОКА

Свого часу цей унікальний музей просто неба у Пирогові зазнавав не одного нищівного удару з боку недалекоглядних діячів компартійної України: більшість із них акцентувала на тому, що стара дерев'яна архітектура віджила своє, що треба триумфально рухатися вперед і не зберігати всілякі руїни.

у Пирогові

приведено в належний стан сам будинок. Цього року традиційна толока відбулася після закінчення всіх травневих та релігійних свят.

Як завжди, у ній взяли участь активісти, на дійство прибуло людей більше, ніж зголосилося по телефону. Відрадно, що цього разу було багато молоді.

На щастя, буквально на першому етапі створення унікального архітектурного заповідника, яким тоді конкретно опікувався заступник голови Ради Міністрів України Петро Тронько, ентузіастам вдалося переконати у доцільності такого комплексу самого Володимира Щербицького, який після відвідання будівництва гаряче підтримав ідею збереження духовної спадщини українського народу.

І ось 15 травня у Національному музеї народної архітектури і побуту України у Пироговому наше земляцтво знову прибило територію навколо чернігівської хати із села Калюжинці Срібнянського району. Окрім цього, було

ДОКИ ПАМ'ЯТЬ ЖИВА

Цьогорічний травень ніби заповзвся відіграти теплом уже в перші дні ветеранів Великої Вітчизняної війни. А вони ж і справді потребують особливого тепла – і від природи, і від людей, серед яких лишається все менше й менше друзів, надто ж тих, із ким довелося нюхати порох у сирих окопах передової, загюювати бойові рани по госпіталях, радіти перемогам і втирати гірку сльозу на скромних поховинах. Що ж, минуло 66 років від того дня, коли фашизм зазнав краху завдяки в першу чергу воїнам Червоної армії, у лавах якої були й наші земляки-сiверяни. Вони справді виявилися небуденними людьми, бо тільки сильні духом зуміли пройти фронти й повоєнну розруху й зустріти в дружньому строю День Перемоги через стільки десятиліть. Вони живуть вірою в щастя рідного народу, живуть пам'яттю про своє покоління героїчних оборонців, і ця пам'ять буде жити, доки по землі ходить бодай один воїн Великої Вітчизняної. ➔ 13

Біля земляцького будинку активно працювали на чолі із головою Віктором Ткаченком заступники голови Тетяна Літошко, Володимир Пушкар'єв, Микола Борщ, Олексій Орехович із дружиною Галиною, а також Алла Гуртова, Ганна Харченко, Микола Вареник, Надія Сорокопуд, Володимир Пінчук, Надія Мурашко, Дмитро Чирва, Юлія Ясинська, Василь Тройна із дружиною Ольгою і донькою Софією, Петро Катіман, Євген Калін, Ігор Румик із дружиною Ольгою та сином Артемом, Ігор Авдащенко, Володимир Холодний із дружиною Лілею та братом Дмитром та інші. ➔ 11

Людина – єдина істота, яка не бажає бути сама собою.

Альбер КАМЮ

У ЧЕРВНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

ДРОБИШЕВСЬКИЙ Вадим Георгійович – 80-ліття.

Народився 12 червня 1931 року в місті Борзна. Обіймав посаду начальника відділу Київського НВО ім. С.П. Корольова.

Нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

РЯБЕНКО Іван Сергійович – 75-ліття. Народився 4 червня 1936 року в селі Гурбинці Срібнянського району. Заступник директора інституту енергозбереження та енергоменеджменту Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" з навчально-методичної роботи. Доцент.

СЕРБА Олександр Андрійович – 75-річчя. Народився 28 червня 1936 року в селі Тополівка Корюківського району. Провідний науковий співробітник інституту фізики напівпровідників НАНУ.

Кандидат фізико-математичних наук.

КОНДРАШЕВСЬКИЙ Анатолій Миколайович – 70-річчя.

Народився 1 червня 1941 року в селі Шестовиця Чернігівського району. Був хормейстером, керівником вокальних ансамблів: танцю "Юність", "Полісянка", пісні і танцю "Дарничанка". Нині – художній керівник ансамблю народної музики "Дивосвіт". Разом з дружиною Валентиною Скляр створили інструментально-пісенний дует "Неопалима купина". Заслужений артист України.

СОЛДАТ Федір Герасимович – 70-річчя. Народився 3 червня 1941 року в селі Велика Загорівка Борзнянського району. Заступник керуючого ВАТ "Бут Транс". Нині – на пенсії.

ЛИСИЦЯ Леонід Іванович – 70-річчя. Народився 4 червня 1941 року в селі Волосківці Менського району. Працював на інженерних та керівних посадах. Був директором НДІ "Квант". Нині – на пенсії.

Був керівником Менського відділення землярства.

СКАЛЕЦЬКА Любов Федорівна – 70-річчя. Народилася 5 червня 1941 року в селі Плискі Бахмацького району. Доцент кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Лесика Б.В. Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Кандидат сільськогосподарських наук. Автор більше 150 наукових праць.

ГРИГОРЕНКО Олександра Леонтівна – 70-річчя. Народилася 9 червня 1941 року в селі Одинці Козелецького району. Нині – на пенсії. Працювала доцентом інституту перепідготовки кадрів Міністерства соціальної політики і праці.

Кандидат історичних наук. Автор ряду наукових праць.

БРУСИЛОВЕЦЬ Анатолій Іванович – 70-річчя. Народився 18 червня 1941 року в селі Кобижча Бобровицького району. Професор Київського Національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Доктор хімічних наук.

РУБАН Микола Федорович – 70-річчя. Народився 18 червня 1941 року в селі Губичі Ріпкинського району. Нині – на пенсії.

ЛОПАТА Олександра Федосіївна – 70-річчя. Народилася 19 червня 1941 року в селі Нова Басань Бобровицького району. Пенсіонерка.

КОШЕЛІВСЬКИЙ Микола Михайлович – 70-річчя. Народився 25 червня 1941 року в селі Галиця Ніжинського району. Працював провідним інженером безпеки дорожнього руху автопідприємства господарського-фінан-

сового департаменту секретаріату Кабінету міністрів України. Нині – на пенсії.

ДОНЕЦЬ Василь Данилович – 70-річчя. Народився 27 червня 1941 року в селі Пилятин Козелецького району. Нині – на пенсії. Був головою правління автокооперативу "Позняки" та головою ради Бориспільської громадської організації.

НОВИЦЬКА Лариса Микитівна – 65-річчя. Народилася 2 червня 1946 року в місті Новгород-Сіверський. Старший науковий співробітник НДІ "Квант".

ПЕТРУША Василь Григорович – 65-річчя. Народився 2 червня 1946 року в селі Товкачівка Прилуцького району. Працював у інституті гігієни і токсикології науковим співробітником. Нині в редакції "Дім, сад, город" обіймає посаду редактора журналу "Пасіка".

Підготував 30 наукових статей, має два авторських свідоцтва, 20 статей з питань бджільництва.

КРАСЬОК Тетяна Григорівна – 65-річчя. Народилася 10 червня 1946 року в селі Журавка Вільшанського району Черкаської області (працювала в Ніжинському районі). Вчитель англійської мови ЗОШ №10 м. Бровари.

ЧОРНОНОГ Олена Михайлівна – 65-річчя. Народилася 17 червня 1946 року в селі Івангород Ічнянського району. Нині – на пенсії.

ПАШКО Микола Олександрович – 60-річчя. Народився 4 червня 1951 року в селі Конятин Сосницького району. Ведучий спеціаліст у відділі експлуатації автопідприємства "Укрпошта".

ТОВСТЕНКО Микола Васильович – 60-річчя. Народився 5 червня 1951 року в місті Носівка. Працює викладачем Київського професійного ліцею "Авіант".

Відмінник освіти України. Створив систему комплексного науково-методичного забезпечення викладання предмету "Технічне креслення".

КУГАТКІН Юрій Степанович – 60-річчя. Народився 6 червня 1951 року в Чернігові. Обирався депутатом Оболонської районної у м. Києві та Київської міської рад. Обіймав посади заступника, першого заступника голови райдержадміністрації Мінського району м. Києва, головного спеціаліста Рахункової палати України, завідувача відділу ЦВК України. Нині – заступник директора департаменту Міністерства юстиції України.

КОЛЕЧКО Софія Миколаївна – 60-річчя. Народилася 15 червня 1951 року в селі Нова Басань Бобровицького району. Провідний спеціаліст підприємства Укоопспілка (зовнішторг).

ГРОМ Надія Андріївна – 60-річчя. Народилася 17 червня 1951 року в селі Кобижча Бобровицького району. Дільничний лікар-терапевт поліклініки №1 Деснянського району.

ЗЛОБОВА Людмила Іванівна – 60-річчя. Народилася 18 червня 1951 року в селі Каменка-Бузька Львівської області (проживала в Чернігові). Була заступником директора ВАТ "Норд". Нині – голова Київського відділення асоціації військовослужбовців, звільнених в запас.

ЛИСКО Катерина Пилипівна – 60-річчя. Народилася 29 червня 1951 року в селі Нова Басань Бобровицького району. Працює медсестрою в госпіталі СБУ.

ГРОМА Любов Іванівна – 55-річчя. Народилася 12 червня 1956 року в селі Жукля Корюківського району. Працює інженером в інституті мікробіології та вірусології НАНУ (відділ фізіології промислових мікроорганізмів).

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське землярство" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

ЗА
Як могутній Дніпро починається з маленьких струмочків, так і Чернігівське земляцтво розпочало свою славу історію з роздрібнених осередків сіверян, які стихійно збиралися у дружньому колі на київських пагорбах. Ідея створення товариської громади у Києві зародилася давно.

ПОКЛИКОМ серця

Пам'ятаю, років з 20 тому в Голосіївському лісі зібралася жменька земляків з мого славетного села Червоні Партизани, що на Носівщині. То були переважно люди у військових погонах. До проголошення незалежності України офіцери служили у далеких гарнізонах Росії та Казахстану, у Грузії, Прибалтиці, Середній Азії.

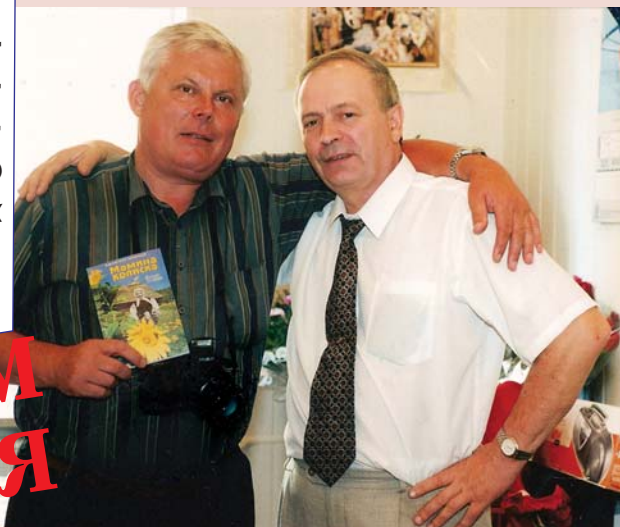
Десятки років тому доля відірвала їх від батьківського порогу і рідної мови, але й там, на не рідній землі, земляки серцем відчували одне одного, гуртувалися за покликком споріднених душ, щоб згадати рідну Україну і разом долати життєві негаразди і труднощі військової служби.

Як виявилось під час зустрічі в Голосіїві, свій маленький земляцький колектив чернігівчан існував навіть на космодромі Байконур. Бо ж добре відомо, що і генеральний конструктор космічних кораблів Сергій Корольов мав коріння в Ніжині. Про це розповів підполковник Микола Федорина, який брав безпосередню участь у запуску ракет у космос і особисто зустрічався не тільки з Корольовим, а й зі всіма космонавтами того часу. Бортовим техніком у дальній авіації служив Володимир Котельницький, де і подружився зі своїм односельцем Володимиром Проценком.

Було що згадати про дружбу і взаємовиручку земляків під час Великої Вітчизняної війни і кавалеру бойових нагород партизану-підрильнику Івану Станжуру, полковнику міліції Миколі Расюку, який одним із перших кинувся у Чорнобильське пекло.

Одним словом, спогадів було багато, і всі вони перекликалися з рідною Чернігівщиною, з бажанням частіше зустрічатися у товариському колі. Так зародилася ідея створення Носівського земляцтва, яке тимчасово очолив відомий правознавець, відповідальний працівник Верховної Ради України Пилип Омелянович Коваленко. Йому було доручено переговорити з відомими чернігівцями Юрієм Мушкетиком, Павлом Мисником і Борисом Іваненком про ідею створення Чернігівського земляцтва у Києві. Бо всі ми – діти одного роду-племени, вилетіли з одного гнізда, маємо один корінь – сіверський...

Тож яким щасливим саявом засвітилися наші очі, коли 22

березня 1996 року на свято сорока святих у Будинку письменників України зібрались патріоти Чернігівщини, об'єднані любов'ю до рідної землі. Вони, як ті лелеки, що весною повертаються до рідного гнізда, були надзвичайно піднесені і щасливі.

Скільки було цікавих зустрічей і незабутніх спогадів зі слю-

зами на очах! Бо згадували про найдорожче у житті. Про отчий поріг, про мамину колиску, про рідну землю. Саме тоді для кожного з нас по-новому прозвучали слова нашого земляка, геніального Олександра Довженка: "Будем щасливі і вдячні рідній землі, що нагодувала і напоїла нас не тільки хлібом і медом, а й чистими думками і незлобливими почуттями, любов'ю до людей, співчуттям до людського лиха, гнівом до ворога".

Коли два роки тому наш голова Ради товариства невтомний Віктор

Вікторович Ткаченко запросив мене на посаду виконавчого директора земляцтва, я засумнівався: чи зможу замінити незабутнього Бориса Васильовича Іваненка, якого не просто любив, а боготворили чернігівці?

У перший же день у робочому щоденнику Іваненка я прочитав оці щемні слова Олександра Довженка і зрозумів, у якому боргу ми перед Сіверським краєм і як багато треба зробити для земляків і рідної землі. Хай же ніколи не змовкає цей довженковий клич у наших серцях!

Я щасливий, що через тисячі доріг, через роки і відстані мені разом з друзями вдалося пронести в душі ці щемкі думки і щось зробити для земляків. Радий, що вдалося написати книгу про незабутні сторінки історії товариства, про чудових друзів-земляків, про нашу родину. Тож не дивно, що і книгу я назвав "Моя чернігівська родина". Чернігівчани, всі мої земляки справді стали для мене найріднішими. Це люди з великої літери, їх душа збагачена добром і любов'ю до рідної землі, до України.

Дай Боже і мені пронести цю любов через усе життя.

Петро МЕДВІДЬ,
заслужений журналіст України,
лауреат премії імені М.Коцюбинського,
полковник у відставці

Ось і настав нарешті той день, коли великий земляцький загальний збір в оновленому Палаці спорту на чергові загальні збори – сталося це через об'єктивні причини. І добре, що весна вже набрала повноцінності, що позаду залишилися хвилюючі Великодні свята, піднімаючи настрій навіть найстарішим людям, і добре, що наше земляцтво почувається на високій силі завдяки єднанню думок і справ, що не втрачають джерела любові до рідної малої Батьківщини. А вона й собі старається не піддаватися всіляким випробуванням долі – бо поліщуки завжди були терплячими оптимістами, щедрими на добро й прекрасні справи.

Про це можна було судити і з традиційних виставок виробів народних умільців, розгорнутих на другому поверсі, і з запальних пісень дівчат із славнозвісного

Відзвучала супровідна мелодія, і Віктор Ткаченко береться за справу. Після коротко-

Ми єдністю сильні

колективу "Сіверські клейноди", і з жвавих перемовин земляків, особливо коли почали прибувати гості з районів області. Вони прибували до рідного роду, бо стільки разів збиралися з столичними земляками в робочому порядку, аби спільною подумати про те, яким чином допомогти своїй землі вибратися з негараздів. Справді, того вечора тут билось потужне серце Сіверщини, заглушуючи безладні шуми великого міста.

Затим відкрилися широкі входи до спортивної арени Палацу, і гамірливе товариство заповнило посвітлене приміщення. Сьогодні – як і в попередні роки, сьогодні в п'ятнадцятий раз. І ось ведучий запрошує на сцену членів президії. Місця займають люди, відомі далеко за земляцьким колом: голова товариства Віктор Ткаченко, народний депутат України, двічі голова Верховної Ради, Герой України Іван Плющ, письменник, Герой України Юрій Мушкетик,

го вступного слова звучить Гімн України. Швидко затверджується порядок денний. Віктор Вікторович повідомляє, що на зборах присутні майже всі керівники інших земляцтв, поважні гості (до речі, серед них були один із засновників нашого земляцтва Петро Шаповал та владика Іларіон із Чернігова, Чернігівський міський голова Олександр Соколов). Затим виголошується коротка доповідь, яку ми надрукували в попередньому числі газети. І згадали про перших засновників, які відійшли з життя, хвилиною мовчання. І прозвучало пристрасне слово нестаріючого майстра слова Юрія Мушкетика.

– Дорогі земляки!
Де б ми не були, куди б нас не заки-

нула доля, в нашій пам'яті завжди живе рідна земля. Згадуючи її, як писав Олександр Довженко, ми стаємо добрішими і кращими. Ця земля починається від вишеньки за вікном, від стежки до воріт, а потім ширше й ширше веде у наші прекрасні поля, гаї, веде в історію, починаючи від князя Ігоря й гетьмана Полуботка до наших днів. Свята наша земля, щаслива, хоч пережила багато гірких днів, багато горя. Скажу правду, що й сьогодні не так добре жити на нашій землі. І корупція, і підвищення цін, і підвищення комунальних послуг, і це все під гвалт, що ми живемо все краще. А ще мені болить, що в нашій Україні стає все менше України. Ми майже не чуємо на телебаченні української мови, в побуті також. Дожили до того, що деякі дурноголові начальники в адміністраціях забороняють говорити українською мовою, як це сталося в Одесі. А нещодавно під час Шевченківських днів негідник збирає собі подібних на телебачення й гуртом топчуться по нашому генію. І це в той час, коли стільки пам'ятників поетові стоїть по світах. Я сам бачив багато з них, був і в Шевченківській кімнаті в Пекіні. А найстрашніше те, що ніхто з вищого ешелону влади нічого не скаже, чому це робиться. А не скаже, бо для них Україна чужа. Вони служки іншої держави, вони цілують руку іншому попові. Чому я про це кажу? Бо тут зібралися патріоти своєї землі, і тому треба робити все для того, щоб Україна процвітала, щоб була Україна і на Чернігівщині, і на всій Україні.

менник, Герой України Юрій Мушкетик, перший голова земляцтва Павло Мисник, голова Новгород-Сіверського відділення Микола Засульський, голова Борзнянського відділення Юрій Проценко, поважні гості з Чернігова – голова облради Анатолій Мельник та 1-й заступник голови облдержадміністрації Станіслав Прокопенко, заступник голови Донецького земляцтва Григорій Омеляненко, 1-й заступник голови Черкаського земляцтва Борис Пономаренко.

Діловим, пристрасним був і виступ голови Чернігівської обласної ради Анатолія Мельника.

– Дозвольте мені від жителів усіх міст і сіл Чернігівщини передати вам низький уклін і вітання з

нагоди 15-ї річниці створення Чернігівського земляцтва у славному граді Києві. Насамперед хочу вам сказати, що на сьогодні в області налагоджена співпраця органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, що дозволяє оперативно реагувати на виклики, які стоять перед нами, та вирішувати завдання, визначені програмою Президента України Віктора Януковича. Нинішня урочиста подія – яскраве свідчення об'єднавчого процесу. Чернігівське земляцтво стало безперечним лідером серед інших споріднених регіональних об'єднань. Ви уважно слухали доповідь Віктора Вікторовича. Це величезна робота, яку виконує наше земляцтво для області. Приємно, що земляцтво за останній час зміцніло ще більше, виросло чимало і організаційно, його двері постійно відкриті для наших земляків, тисячі з яких завдяки вашій допомозі знайшли в столиці визнання та шану. Сподіваємося, що разом з вами ми будемо активніше залучати в земляцтво ініціативних людей, використовувати всі наявні можливості для підне-

сення економіки, добробуту та культури рідного краю, зростанню авторитету Чернігівщини на теренах України. Ви словом і ділом підтримуєте рідний край, допомагаєте школам, дитячим садкам, закладам охорони здоров'я, ви постійно націлені на підтримку малій батьківщині. Ми пишаємося тим, що багата природою і людською мудрістю щедра поліська земля зростила й благословила на добро багато розумних талановитих людей, які є гордістю не лише Чернігівщини, але й усієї України. До цієї когорти, перш за все, відносяться Леонід Данилович Кучма, Іван Степанович Плющ. Добрим словом зга-

усіма її синами й доньками, які хоч і залишили рідний край, але тримають з батьківською землею нерозривний живий зв'язок. Разом ми єдина родина, духовний колектив однодумців, які дбають про розбудову рідного Сіверського краю.

Саме тому ми й зібралися в цьому прекрасному Палаці спорту, аби засвідчити свою шану й повагу один до одного, підтвердити любов до рідного краю. Любити рідну землю і ніколи не забувати батьківський поріг – це слова із кодексу честі Чернігівського земляцтва. І дай Боже, щоб ми разом із вами ніколи не забували їх, любили і відстоювали нашу рідну малу Батьківщину, а разом із нею і Україну.

Дозвольте вручити славному земляцтву наш подарунок.

Віктор Ткаченко прийняв від промовця картину із зображенням славетної Катерининської церкви.

У своєму вітальному слові черкаський лідер Борис Пономаренко подякував

за надану можливість побувати в такому зібранні саме у Великодній тиждень, бо святі справи саме у святий період і творяться. Він також відзначив, що саме чернігівці будували в старі часи українську державу разом із киянами. Це продовжується й нині в галузі творення держави. Згадав поради першого голови земляцтва Павла Мисника, навчання в Івана Плюща юриспруденції, підкреслив, що Україна має бути єдиною.

Після цього відбулося традиційне вручення нагород (списки нагороджених подаємо окремо), Насамкінець була підписана Угода між облдержадміністрацією, обласною та Чернігівським земляцтвом, акт якої було підтримано палкими оплесками залу.

Не зайвим був і невеликий змістовний концерт, що передував традиційному продовженню збору по районних куренях.

Наш кор.
Фото Сергія БОЖКА, Євгена КАЛІНА,
Віктора ПОПОВА

дуємо своїх земляків – державних діячів, науковців, письменників, меценатів, щирих людей, які допомагають батьківській землі.

Перелічити всі ваші добрі справи просто немає часу. Головне ви є надійним помічником рідній Чернігівщині, робите вагомий внесок у її розвиток. Тож спасибі вам від усіх земляків.

Ш а н о в і друзі! Сьогодні буде підписано Угоду між облдержадміністрацією, обласною та столичним Чернігівським земляцтвом на 2011 рік. Її виконання для нас буде черговим кроком у зміцненні зв'язків між Чернігівщиною та

Вітаємо земляків!

У зв'язку з 15-річчям

Товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві, нагороджено:

**Почесною грамотою
Чернігівської обласної державної
адміністрації і обласної ради:**

Корбача Івана Михайловича
Крекотня Сергія Яковича
Забіяку Івана Михайловича
Засульського Миколу Васильовича.

**Почесною грамотою Чернігівської
обласної державної адміністрації:**

Борисенка Іллю Даниловича
Гуртову Аллу Володимирівну
Калинську Валентину Миколаївну
Кудіна Сергія Івановича
Йовенка Володимира Михайловича
Орехович Ганну Дем'янівну
Поету Миколу Володимировича
Тройну Василя Івановича.

**Почесною грамотою
Чернігівської обласної ради:**

Богдана Миколу Івановича
Головач Ірину Василівну
Гордієнко Валентину Володимирівну
Давиденка Михайла Івановича
Костюка Олександра Володимировича
Кулик Катерину Федорівну
Лук'яненко Любов Іванівну
Марущенко Діну Максимівну.

**Почесним знаком Товариства
"Чернігівське земляцтво" в м. Києві:**

Мойсієнка Сергія Михайловича
Тканка Віктора Миколайовича
Боброва Анатолія Панасовича
Букреева Анатолія Михайловича
Буленка Анатолія Павловича
Волощука Миколу Федоровича
Вощевського Миколу Миколайовича
Катімана Петра Васильовича
Ковтуна Сергія Івановича
Кугаткіна Юрія Степановича
Пархоменко Валентину Федорівну
Пінчука Андрія Михайловича
Проценка Юрія Олександровича
Тимощенка Анатолія Михайловича.

**Почесною грамотою Товариства
"Чернігівське земляцтво" в м. Києві:**

Купріяненко Володимира Петровича
Курданова Андрія Леонідовича
Сеньковича Миколу Олександровича
Сидоренка Володимира Андрійовича

Воробйову Людмилу Василівну
Білоуса Юрія Анатолійовича
Васюка Петра Григоровича
Гавриленко Антоніну Дмитрівну
Граба Сергія Олександровича
Дідковську Світлану Олександрівну
Єршова Олексія Юрійовича
Желібу Володимира Івановича
Зубка Миколу Івановича
Каліна Євгена Олексійовича
Карася Олександра Миколайовича
Кашича Михайла Олександровича
Ковтуна Віктора Івановича
Козел Ірину Валентинівну
Кольцову Надію Тимофіївну
Куніцина Володимира Миколайовича
Лавріненка Василя Петровича
Литвина Олександра Валер'яновича
Лободу Петра Івановича
Мурашко Надію Павлівну
Нараєвського Олександра Васильовича
Нестеренко Ніну Петрівну
Охрімця Миколу Олексійовича
Пінчука Анатолія Миколайовича
Покормяку Юрія Івановича
Приму Анатолія Васильовича
Синякову Тетяну Данилівну
Скнара Олександра Івановича
Савченка Леоніда Івановича
Фурсу Анатолія Олексійовича
Шекеру Олега Григоровича
Шуригу Віктора Івановича
Чекалюка Віктора Степановича.

**Подякою Товариства
"Чернігівське земляцтво" в м. Києві:**

Боброва Євгена Анатолійовича
Борис Людмилу Миколаївну
Брагинця Олександра Федотовича
Буряка Валерія Леонідовича
Гаруса Сергія Володимировича
Гулієнко Надію Михайлівну
Даниленка Миколу Андрійовича
Зуба Володимира Івановича
Канавець Марину Володимирівну
Конон Інну Василівну
Лавриненко Софію Іванівну
Микитенко Олену Петрівну
Обжу Михайла Федоровича
Петраньова Геннадія Йосиповича
Полоза Михайла Євгеновича
Трінус Світлану Петрівну
Чеховську Ніну Анатоліївну
Швець Нелю Григорівну.

Голос і пам'ять Андрія Євенка

Коли сини, чоловіки, батьки воювали на фронтах Великої Вітчизняної, їх родини прислухалися до кожного слова про хід боїв, яке лунало з радіоприймачів. І сьогодні ще живі ті, хто 9 травня 1945 року плакав від радості, почувши по радіо звістку про закінчення війни. Це урядове повідомлення з Москви для України читав незабутній Андрій Федорович Євенко. Після цього його голос, що лунав з радіоприймачів, був символом миру, добра, хороших новин. Голос Андрія Федоровича впізнавали і в програмах новин, і в вітальних передачах. Його голос любили, буквально ловили в ефірі, а відтак – заочно любили й самого Євенка.

Було коло людей, якому пощастило особисто знати Андрія Федоровича. Скромність, сором'язливість, небагатослівність (для диктора!), уважність та терплячість вирізняли його серед інших. Трохи зсутулений, в окулярах, завжди охайно і строго одягнений, він більше слухав інших, а якщо говорив – то коротко, лаконічно. Складалося враження, що він говорив, усміхаючись. А якщо Андрій Федорович мовчав, то в ці хвилини погляд його був зосередженим, лагідним, теплим, а на вустах завжди була скромна невидимуща усмішка. Хоча така ж усмішка жила й в його очах.

Сьогодні небагато людей пам'ятають чи знають про нелегке життя Андрія Федоровича. Те, що йому довелося прожити, пройти, перетерпіти – лишилося в серці нашого земляка, він не любив говорити про своє буття, про негаразди, про утиски. Усе це відійшло у вічність разом з ним. А нам він лишив збірку українських народних пісень у фонотеці нашого радіо, лишив гідних його імені учнів (хто ж не знає Петра Бойка?), лишив чудову пам'ять про себе... Та майже не залишив фото, архівних документів, листів, особистих речей. Тому є символічним, що саме до літературно-меморіального музею-квартири П.Г.Тичини було передано один з небагатьох збережених особистих предметів А.Ф.Євенка – старовинний настінний годинник.

Цей цінний для музею подарунок зробив заступник директора інституту літератури НАН України, відомий тичинознавець, дослідник, автор та упорядник багатьох наукових видань Сергій Гальченко. Він розшукав родичів А.Ф.Євенка, тривалий час з ними спілкувався і одержав від них годинник, який був в помешканні відомого диктора. Сергій Гальченко, отримавши в подарунок цей раритет, відреставрував його, повернув до життя. А, передавши годинник до Київського музею-квартири Павла Тичини, повернув пам'ять про Андрія Федоровича Євенка.

Тетяна СОСНОВСЬКА,
директор літературно-меморіального
музею-квартири П.Г.Тичини

З нагоди 120-річчя Павла Тичини в Бобровицькому районі серед старшокласників було оголошено конкурс "Вся і давність, і обнова – українська мова", який проводитиметься двічі на рік (до Дня народження П.Г.Тичини та до Дня його пам'яті) і триватиме п'ять років – до 125-річчя Поета. Мета конкурсу – не лише виявити літературно обдаровану молодь, а й посприяти їй у творчому становленні.

Після яблуневоцвіття мають бути й плоди

Проїшов перший етап конкурсу та визначені його переможці. Їх імена були надруковані в попередньому числі газети. А організатори конкурсу видали збірку оповідань "Яблуневоцвіття", в якій надруковані твори 10 учасників.

Ми вирішили до Дня матері у Київському літературно-меморіальному музеї-квартирі П.Г.Тичини презентувати збірку "Яблуневоцвіття" для авторів та їх матерів. Ця ідея належала одному з членів журі, поетесі, землячці Тетяні Череп. Саме вона організувала прекрасний концерт, в якому взяли участь студенти Київського інституту музики імені Глієра. Активною помічницею Тетяни Павлівни була студентка II курсу цього інституту Олена Голубовська, бабуса якої (Олане Проценко) і мама (Вікторія Проценко) родом з Бобровиці. Студенти (фактично, вже сформовані співачки) підготували прекрасну оперну програму для наших гостей.

До участі у презентації ми запросили не лише юних авторів, а й їх мам. Дехто приїхав у більшому складі – їх супроводжували братики, сестри, подруги. Для них головний зберігач фондів музею Г.Г.Донець провів екскурсію по музею, розповів багато цікавого про Павла Тичину. У конкурсанти (у літературному змаганні чомусь взяли участь лише дівчата) була можливість перед гостями, серед яких були члени журі, відомі поети, журналісти, прочитати свої оповідання. Я думаю, мами дівчаток в

цей момент були особливо щасливі, адже про їх донечок особливо гарно в цей день говорили відомий поет, літературний "батько" багатьох талановитих письменників, земляк О.Довгий та лауреат премії ім. П.Тичини Н.Гнатюк.

Конкурсанти отримали в подарунок книжки з своїми першими публікаціями і відразу ж подарували їх своїм матерям. А 27 травня 2011 року, на святі останнього шкільного дзвоника, директори шкіл вручили учасникам конкурсу подарункові пакети, в яких також були збірки "Яблуневоцвіття" з їх оповіданнями, щоб дівчата могли з словами подяки зробити приємні подарунки своїм вчителям.

Тетяна СОСНОВСЬКА,
директор літературно-меморіального
музею-квартири П.Г.Тичини

Наше земляцтво давно утвердило за собою авторитет сівача "світлого, доброго, розумного". Варто лишень згадати неповторну серію тематичних календарів, якими не може похвалитися жодне із земляцтв. А ще ж і десятки інших краєзнавчих видань, які побачили світ у різні роки.

Та цього разу на презентації в прес-центрі Палацу спорту йшлося, сказати б, про видання ювілейні, оскільки столичні чернігівці святкують 15-річчя від дня створення своєї громадської організації. Отож і зрозуміло, що на презентацію двох книг зібралися і журналісти різних видань, і актив земляцтва, не залишилися осторонь і поважні гості з Чернігова, оскільки обидва видання творилися спільними зусиллями.

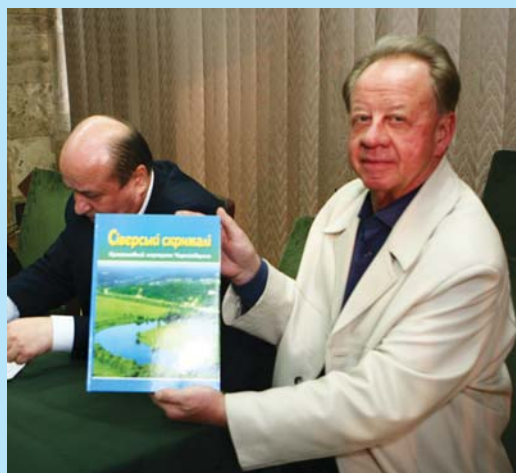

СПОДІЯНЕ для майбутнього

До робочої президії голова Ради товариства "Чернігівське земляцтво" в Києві Віктор Ткаченко запросив заступника голови облдержадміністрації Віктора Тканка, генерального директора Національного історико-культурного заповідника "Чернігів стародавній" відомого краєзнавця Андрія Курданова, керівника Чернігівського районного відділення земляцтва Миколу Компанця, редактора-упорядника "Сіверських скрижалів" та "Сходів" Леоніда Горлача. Трохи згодом до них приєднався й заступник голови Національної спілки краєзнавців України Григорій Клепак. Після цього Віктор Ткаченко виголосив вступне слово про надзвичайно важливе краєзнавче видання, оскільки воно готувалося за його загальною редакцією, а отже, стало близьким йому за понад три роки наполегливої праці. Це була справді важка робота – довелося упоряднику-редактору перелопатити гори довідкового матеріалу, поданого краєзнавцями всіх районів та міст Чернігівщини, постаратися вивести його до певного загального рівня, врахувавши вимоги спеціально розробленої анкети, за якою і відбувався добір фактографічних даних. До честі більшості місцевих краєзнавців – а це справді люди, залюблені в рідний край, не байдужі до минулого, в більшості своїй учителі, бібліотекарі, цвіт нашої нації – вони зуміли закласти наукову базу для створення солідної книги, що дає розлогу картину історії, географії, демографії, суто топонімічних особливостей Сіверщини, акцентує особливу увагу на подіях минулого століття, надто ж у культурі, освіті, релігійному житті тощо. Після ретельного відбору за суто енциклопедичними принципами подані прізвища найвідоміших вихідців із міст і сіл. На щастя, вдалося уникнути політизації при подачі тих чи інших історичних подій, як це було ще не так давно при творенні вітчизняних енциклопедій. Оскільки людство має здатність забувати про багато фактів власної історії, наша книга ставить

на меті зберегти минувшину для майбутніх поколінь, ось чому в ній зафіксовані назви навіть тих сіл чи хуторів, що перетворилися на символи упорядковості останніх десятиріч.

Після вступного слова відбулося жва-

ве обговорення, яке показало, що "Сіверські скрижалі" зачепили за живе не лише їх творців.

Микола Халимоненко відомий видавець популярної літератури для садоводів, бджолярів, інших категорій читачів, залюблених у рідну землю. Та цього разу йому випало особливе випробування.

– Я радий, що книга нарешті з'явилася на світ, – сказав із хвилюванням Микола Іванович. – Її чекав увесь колектив нашої

видавництва, люди мої сказали в один голос: дай Бог, щоб кожна область мала щось подібне. Справді, в книзі дане все те, що можна сказати про малу Батьківщину. Тут історія й сучасне, тут те, що будуть читати і внуки, посилаючись на неї, а отже, вона розрахована на довге майбутнє. Можна помітити певні недоліки, особливо в ілюстраціях, але не вони визначають загальний високий рівень видання. Гадаю, що ця праця належить до видатних подій життя нашого земляцтва.

– Це без перебільшення подвигницька праця, бо зникають цілі села, хутори, – сказав відомий краєзнавець і поет Микола Ткач. – Я сам давно займаюся топонімією, свого часу видав книгу "Перетик" і знаю, як важливо зафіксувати рідну історію в слові. Вірю в те, що вона стане близькою для кожного із членів нашого земляцтва, знайде читачів і в області та в усій Україні.

Не байдужим було й коротке слово нашого земляка, заступника голови Національної спілки краєзнавців України Григорія Клепака, практично першого помічника в добрих справах самого патріарха нашого краєзнавства Петра Тронька, який лише через поважний вік не зміг прибути на презентацію.

– Хочу передати всім великий привіт від Петра Тимофійовича і сказати, що поява такої книги – це подія для всієї України, – сказав Григорій Олексійович. – Це повернення до нашої історії, наших патріотичних начал. Два роки тому ми вже вшанували премією імені Дмитра Яворницького шановного земляка Василя Устименка за книгу "Жукля", унікальну працю про одне село. В цьому році ми висунули на здобуття Державної премії України в галузі науки й техніки книгу В. Жадька про Черкащину. "Сіверські скрижалі" – теж із цього ряду видань. Сьогодні точиться багато розмов про те, чи треба перевидавати "Історію міст і сіл України". Відомо, що свого часу її, єдину в СРСР, відзначили Ленінською премією.

власної історії, наша книга ставить

Там було сто тисяч авторів, працював цілий апарат. Безперечно, там є радянська ідеологія, багато що з нашої історії замовчане. Але про перевидання з використанням нових матеріалів треба думати. А щодо презентованого видання – то вже добрий початок великої нової серії.

Що ж, методологія обох видань дещо різна, зате спільним для унікальної серії минулих років і для нинішнього, ще свіжого тому є любов до рідного краю, бажання передати факти такими, які не потребують художніх доповнень. Саме тому такою важливою видається краєзнавство як засіб порятунку народу від самозабуття. В цьому переконаний і відомий чернігівський краєзнавець Андрій Курданов, який нещодавно очолив такий важливий духовний центр міста над Десною, як Національний заповідник історії та культури. Він сам є автором низки дослідницьких видань, а в час роботи на посаді заступника голови держадміністрації Чернігівського району активно допомагав у підборі матеріалів для нашого видання.

– Сьогодні книгу хочуть погортати всі земляки, знайти бодай своє село, рідні місця. Згодом почнеться ґрунтовне ознайомлення з фоліантом не лише в земляцьких колах, і в цьому головне значення дослідження, – констатував промовець. – Коли раніше ми приїздили в столицю

щадкам. Це все для рідної чернігівської землі, про яку так палко мовив колись незабутній Олександр Довженко.

Леонід Горlach, ніби підсумовуючи щирі розмови, розповів про роботу над книгою. Вона почалася понад три роки тому з розробки анкети, яку було запропоновано чернігівським краєзнавцям через держадміністрації. Робота розтяглася на тривалий час, оскільки треба було по кілька разів перелопачувати довідкові матеріали, уточнювати факти до найменших деталей, добиватися від місцевих відповідальних осіб виконання завдання. А це бувало часом не так просто зробити. Саме тому відчувається певний різнобій у науковому рівні всього масиву матеріалів. Найкраще справилися з анкетними вимогами Прилуцький, Ріпкинський, Чернігівський райони, матеріали яких можна вважати справжніми трактатами любові й відповідальності. Думається, що будуть і нарікання читачів-земляків, особливо в частині переліків відомих вихідців із населених пунктів. Але ми не повинні були перетворити книгу на меморіальний чи службовий звіт, для цього є загальні принципи енциклопедичного добору. Зрештою, ми опиралися на офіційні дані місцевої влади та на думку керівників районних відділень земляцтва, які ознайомилися з матеріалами перед тим, як весь рукопис був поданий до видавництва. Якою вийшла книга – судити читачам...

Таким же жвавим вийшло обговорення альманаху "Сходи". Його відкрив голова журі конкурсу юних поетів "Поетичні струмочки Сіверського краю" Віктор Ткаченко.

– Нагадаю, що рівно рік тому з ініціативи молодіжного об'єднання нашого земляцтва та за безпосередньої участі управління освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації та управління освіти Чернігівської міської ради було оголошено конкурс на кращу дитячу поезію. Було визначено склад журі, до складу якого увійшли В. Ткаченко, Л. Горlach, О. Довгий, М. Ткач, С. Шевченко та В. Тройна. Після відповідної організаторської роботи обласного та міського управлінь освіти до журі конкурсу на-

дійшли поезії 352 діток. Всі вони ретельно опрацьовані. Після дискусій журі визначило переможців. Підсумки конкурсу та заохочення лауреатів відбудеться (за ініціативою Віктора Тканка – заступника голови Чернігівської облдержадміністрації) у Новгород-Сіверську на міждержавному літературно-мистецькому святі "Нетлінне Слово", приуроченому видатній пам'яті давньоруської та світової літератури. Лауреатам конкурсу будуть вручені Почесні грамоти земляцтва та аудіодиски з творами П. Тичини "Сила і ніжність болю" в записках народного артиста України Олександра Биструшкіна і ювілейна збірка поезій поета "Послав я в небо свою молитву". Крім того, Почесні грамоти будуть вручені педагогам шкіл, де навчаються переможці конкурсу, а також дипломи всім учасникам.

Справді, конкурс вдавсь, він засвідчив, що поетичні струмочки на Чернігівщині не всихають, незважаючи ні на яку неgodу в суспільному житті. Про це й говорили присутні. Так, Станіслав Шевченко поділився враженнями від віршів дітей, які прочитав. Багато цікавого для себе виніс поет-професіонал, школярі

нині дозрівають досить рано, мають високий рівень свідомості, і якщо інколи юнь хвилює на рівень майстерності, велика перспектива зберігається. Василь Тройна пригадав, що ідея конкурсу виникла в нього під час вручення нагород у Володимира Купріяненка в Чернігівському міському управлінні освіти переможцям конкурсу дитячого малюнка – треба було бачити, як щасливо горіли очі діток. А Микола Ткач здобувся й на узагальнення: часом береш фоліант сучасних пробивних віршомазів і невдовзі розумієш, що в них нічого читати. А тут живе щирість, без якої нема мистецтва. Не кожен із учасників конкурсу стане поетом, зате в альманаху є душа.

Презентація двох видань стала помітною подією в житті земляцтва і, як підкреслив насамкінець Віктор Ткаченко, залишить добрий слід в нашій історії.

земляцтво, то знали, що вийде черговий календар. Ті видання стали віховими, нестандартними. Тож маю надію, що й нинішнє заживе доброї слави, оскільки сам знаю, як відповідально працювали люди над його створенням.

Заступник голови облдержадміністрації Віктор Тканко, розповівши, що робить область на честь 20-річчя незалежності України (а серед масштабних заходів значиться й міждержавне свято "Слова о полку Ігоревім" у Новгороді-Сіверському, на якому наше земляцтво презентує альманах "Сходи"), заявив:

– Ця книга – унікальний дарунок на-

Наш кор.
Фото Сергія БОЖКА та
Віктора ПОПОВА

НЕ СТАВТЕ

До 25-х роковин Чорнобильської катастрофи, а це якраз наперекор двох знаменних, хоча й діаметрально протилежних за своїм характером для людського загалу подій. За два дні до світлого воскресіння Господнього та за чотири дні до Чорнобильського лиха у страсну п'ятницю група земляків, колишніх "чорнобильців", на чолі зі своїм керівником, ліквідатором першої категорії Олексієм Павленком, який вже в першій найгарячішій дні катастрофи в чині технічного інспектора працював на будівництві захисної дамби, здійснила рейд до відомого селища Гончарівське, що в Чернігівському районі, де мешкає чимало ліквідаторів і дислокується знаменита ще з років війни танкова бригада.

на Хрещатику РЕАКТОРИ

Нині вона гордо йменується як Перша окрема гвардійська танкова Новгородська орденів Червоного Прапора, Кутузова, Богдана Хмельницького, Олександра Невського, Червоної зірки бригада.

За планом, а точніше за сценарієм, написаним виконавчим директором земляцтва Тетяною Літошко та узгодженим з координатором цього заходу Миколою Компанцем, військовикам бригади, серед яких чимало вихідців з Чернігівщини на чолі із заступником командира бригади Олександром Сирідком (родом він із села Вертіївка) ми мали вручити і вручили земляцькі подарунки – футбольні м'ячі,

контролювати оте начиння, що знаходиться в ній.

Але на закономірне в даній ситуації питання – зло чи благо атомна енергетика, чіткої односвідатної відповіді не знайшлося навіть в нашому невеличкому колективі, втім, як і в масштабі всього людства, бо дуже вже приваблива вона, ота дешева, чиста і, як запевняв свого часу один відомий академік, настільки безпечна, що атомні реактори можна сміливо встановлювати навіть на Хрещатику. Саме сконструйований ним реактор і вибухнув у Чорнобилі.

Ось так, дискутуючи на тему, наскільки насправді мирний атом атом мирний, земляцька делегація прибула у Чернігів, де зустрілася з керівництвом Чернігівського району – головою райдержадміністрації Миколою Кудриком та головою райради Михайлом Литвином.

Після короткої церемонії знайомства наш гурт разом з представниками району поклав квіти до монументу "Пам'ять Чорноби-

книги та комплекти ігор в настільний теніс, а героєм-ліквідаторам пам'ятні медалі, придбані за сприяння "Чернігівського земляцтва".

Але то ще все попереду, а поки що ми в автобусі. Відправляємося майже в точно відведений нам час. Можна й розслабитися. Добрим словом згадати і помянути найперших героїв-чорнобильців, пожежників із команд Правика і Кібенка, а заодно і їхніх колег, хлопців з далекої японської Фукусіми. Хтось пригадав, що лихо в Чорнобилі і нещастя у Фукусімі трапилося у квітневому місяці, коли розквітають вишні і сакури, в один день з п'ятниці на суботу з перервою в чверть століття.

То чи не є це своєрідним знаком, водночас попередженням і застереженням для людства? Мовляв, кінчайте бавитися зі скринькою Пандори, не поспішайте її відчиняти, поки не навчилися

ля" та й вирушив до селища Гончарівське, де в місцевому Будинку офіцерів, підготовлений учнями Гончарівської гімназії, відбувся реквієм пам'яті односельців, загинувших за роки, що минули після Чорнобильської трагедії. Від земляцтва гімназії та її вихованців вручили пам'ятні подарунки – аудіодиски, книги та спортивний інвентар, а дружина покійного першого заступника Голови Ради Міністрів УРСР і першого керівника штабу з ліквідації аварії на ЧАЕС Нінель Валентинівна Дзісь вручила нагороди місцевим ліквідаторам.

На зустрічі з мешканцями селища від імені земляцтва виступили Олексій Павленко, Дмитро Волох, Іван Майдан та Нінель Дзісь. Представники земляцької делегації замовили у Гончарівській церкві панахиду по загиблих ліквідаторах. Після цього побували в гостях у танкістів, прослухали їхні розповіді про минуле і сучасне гвардійської танкової бригади, ознайомилися з солдатським побутом, так що багатьом після цього захотілося бодай на кілька днів знову опинитися в тій військовій частині, де проминуло кілька років їхньої молодості. Обмежилися тим, що як пам'ять про своє перебування серед воїнів, земляцький десант висадив перед Будинком офіцерів алею молоденьких деревце. Але попереду нас чекав званий обід. Званий, тому що запросив нас до себе в Смолін на обід наш видатний земляк, керівник районного відділення і координатор сьогоденного заходу Микола Прокопович Компанець.

Ми милувалися чудовим обійстям, на якому зростав малий сирота Миколка, і тими будівлями, що вирости в далекому селі завдяки Миколі Прокоповичу. Це і магазин, і кафе, і лазня, і величкий готель для приїжджених. За обідом, який вдав на славу, бо симпатичні дівчата офіціантки ледь встигали подавати на стіл все нові і нові наїдки та міняти порожні пляшки, гостинний господар розповідав про своє далеко не безхмарне дитинство і молодість, про історію своєї родини і рідного села, якому скільки може і чим може прагне допомагати.

Нам залишалось лише уважно слухати та насолоджуватися усіма кулінарними ласками вдало продуманого меню.

Дорога на Київ була легкою і веселою.

Валентин АВДЕЄНКО

ТОЛОКА у Пирогові

По-перше, було наведено порядок на території біля будинку – покосено траву та прибрано сміття, обкопано, підживлено добривами та полито водою деревця, посаджені минулого року, спіяно сухі гілки та побілено всі дерева, вирубано кущі-паразити, прорвано бур'ян та посіяно квіти. А по-друге проведено поверховий ремонт самого будинку: по-ремонтовано вуличні сходи та підправлено штукатурку, пофарбовано двері, рами вікон та вагонку. На майбутнє заплановано підлаштувати димохід та підрихтувати фундамент.

Свого часу щорічне прибирання у Пирогові ініціювала Асоціація земляцьких організацій України. Тож у цій суботній толоці, окрім нашого земляцтва, взяли участь й інші товариства. Поруч із нашою територією активно трудилися біля своїх хат представники Волинського та Рівненського земляцтв.

Завітав до нас у цей день і директор музею, представник закарпатських земляків, доктор історичних наук Павло Федако. Він відзначив, що традиція земляцьких суботників виникла декілька років назад і приємно, що члени земляцтв з великим задоволенням, увагою і любов'ю до малої батьківщини виходять на прибирання своїх територій та ремонт будинків.

Саме тут маленька батьківщина для великих краян, які

проживають у Києві, дорого і близька кожному. Така робота не просто об'єднує земляцтва у щось велике, а практично виконуються й відповідні роботи як по ремонту, так і благоустрою.

Завжди активно трудяться на таких акціях представники західної та північної України.

Леонід РУСИЧ
Фото автора

ЗУСТРІЧ

Багато жителів нашої країни щороку 9 Травня, зустрівши ветерана, дякують і вклоняються йому за Велику Перемогу.

Щоб подякувати та вклонитися своєму ветеранові з Сосницького відділення земляцтва цього травневого дня наш шлях був однозначно визначений – на зустріч із Григорієм Івановичем Колешню.

з ветераном

Народився він 18 червня 1926 р. в с. Курилівка, що на Коропщині. З січня 1944 р. по листопад 1950 р. служив в армії на Далекому Сході. Брав участь у бойових діях проти японської Квантунської армії.

Після служби командир відділення старший сержант Григорій Колешня повернувся до рідної Курилівки. Закінчив Мринську школу механізації. Працював в Авдіївській МТС дільничним механіком, помічником бригадира тракторної бригади. Курилівка і Авдіївка тоді були одного району –Понорницького. В 1954–1956 рр. Григорій Іванович був одним з тих українців, хто освоював цілині землі Казахстану. Потім знову працював механіком із механізації тваринницьких ферм, помічником бригадира тракторної бригади в рідній МТС. Після зміни існуючого до того часу порядку виробничо-технічного обслуговування колгоспів через МТС з 1958 р. він бригадир тракторної бригади Мезинського колгоспу "Червона Україна". Майже щодня його мотоцикл долав не один десяток кілометрів між Авдіївкою та Мезином. За два роки новому керівнику Авдіївського колгоспу "Прогрес" вдалося умовити Мезинського бригадира перейти на роботу ближче до домівки. Тут на нього чекала відповідальна посада завідувачого тваринницькою фермою.

З 1969 р. до виходу на пенсію в 1986 р. Григорій Колешня був одним з кращих працівників Авдіївського відділення "Сільгосптехніка". Ремонтував картоплезбиральні комбайни для колгоспів і радгоспів кількох районів Чернігівщини.

Бойові та трудові заслуги ветерана відзначені двома орденами, тринадцятьма медалями, численними грамотами та в багатьох наказах керівників трудових колективів, де він працював. За найдорожчу відзнаку вважає подяку Верховного Головнокомандуючого за відмінні бойові дії у війні проти імперіалістичної Японії.

Впродовж 1950–2004 рр. був жителем села Авдіївка. Побудував будинок. Посадив не одне дерево. З дружиною Софією Антонівною виростив і виховав синів Анатолія та Сергія, доньку Любу.

Садиба Григорія Колешні в селі завжди мала статус зразкової. Він не стояв осторонь громадської роботи. Впродовж тривалого часу очолював батьківський комітет найбільшої в Сосницькому районі Авдіївської середньої школи.

Не судилося їм з дружиною доживати віку на батьківщині. Стан здоров'я вимагав більшої уваги дітей та кращого рівня медичного забезпечення столичних ліка-

рів, а тому без вагань погодилися з пропозицією доньки та синів змінити місце проживання. Для Софії Антонівни ця зміна виявилася запізнілою, а Григорію Івановичу вдалося відбитися від недуги та ще й долучитися до столичного Чернігівського земляцтва, в якому і син Сергій, і донька Люба.

В свої поважні роки ветеран знаходить можливість позитивно впливати на людей молодших поколінь. Він на постійному телефонному зв'язку з ветеранами, що мешкають на Сосниччині та Коропщині, уважно читає не тільки наш земляцький часопис "Отчий поріг", а й ще багато столичних газет.

Під час святкової зустрічі нам було про що говорити: згадали воєнне лихоліття, тяжкі повоєнні роки відбудови народного господарства, інтенсивний розвиток сільськогосподарства та інше.

Він стурбований тим, що колись Авдіївське відділення "Сільгосптехніка" забезпечувало роботою велику кількість жителів с. Авдіївка та навколишніх сіл Коропського та Сосницького районів. Сьогодні від потужного підприємства з виробничо-технічного забезпечення сільгосппідприємств залишилися лише пусті будівлі, а безробітні чоловіки змушені працювати на спритних господарників, щоб отримати зарплатню "рідкою валютою", що призводить до передчасної смерті ще досить молодих людей.

Не залишив поза увагою Григорій Іванович стурбованість багатьох авдіївських ветеранів зволіканням у районі з питанням щодо завершення належного врегулювання земельних відносин у селі, але не таким чином, як вчинили в сусідній Шаболтасівці.

Було багато інших зауважень і побажань від ветерана. І ми дійшли згоди, що з врахуванням домовленостей з головою Сосницької районної державної адміністрації Василем Колосом і головою Сосницької районної ради Олегом Триманом, які були досягнуті під час ювілейного зібрання земляцтва, про всі зауваження та побажання Григорія Колешні буде повідомлено керівництву району.

Адже стурбованість земляків долею своєї батьківщини є природною, бо на Сосниччині проживає тільки ледь більше двадцяти тисяч осіб, що там народилися. Ще більша кількість народжених на Сосниччині волею долі розкидана, в прямому розумінні цього слова, по всій Україні та по багатьох країнах земної кулі.

1

Ось і цього разу вони зібралися напередодні великого свята Перемоги в прес-центрі Палацу спорту. І хоч обіцяли прибути тринадцять наших ветеранів, прибуло всього дев'ятеро. Але які то були люди, поєднані любов'ю до своєї землі, якою радістю впереміш із печаллю світилися їхні втомлені літами очі! З яким завзяттям виголосив вступне слово керівник ветеранського об'єднання Микола Купченко, за плечима якого фронтові будення й багатолітня служба в Збройних Силах СРСР!

— Шістдесят шість років тому ми перемогли найжорстокішого в історії людства ворога — німецький фашизм. То був всенародний подвиг, і ми, ветерани-чернігівці, теж звершували його. Нам дісталася й відбудувати понижене загарбниками народне господарство, відродити Україну з вогню й попелу. Можна пишатися й тими добрими справами, які ми творимо ось уже стільки років у нашому славному ветеранському об'єднанні.

Естафету від Миколи Даниловича підхопив його бойовий заступник Сергій Кудін.

— Дозвольте привітати всіх вас — і тих, хто присутній тут, і тих, хто через поважні причини не

зміг розділити радість спілкування — з Днем Перемоги. Це свято і для нас стало знаменною подією, яка допомагала в суворих умовах війни бути мужніми й вірними присязі. Ми всіх вас любимо за ваш подвиг. А ще скажу, що земляцтво приготувало кожному скромні подарунки. Нарешті виготовлені три відеодиски із записами ваших спогадів, їх поки що розтиражовано мало. Але це безцінні документи історії, народжені в нашому ветеранському середовищі, подібного нема в жодному із земляцтв. Дозвольте вручити їх присутнім разом із квітами та земляцькими відзнаками. А Миколі Даниловичу, як незмінному ватагові, піднести й золотого годинника від Президента України, який саме в цей час вітає інших ветеранів у Палаці "Україна".

Під музичний супровід відважний афганець вручив Подяки з дисками та квітами Миколі Купченку, Іванові Корбачу, Миколі Вольському, Миколі Лойку, Володимирі Хільчевському, Миколі Шелесту, Миколі Савченку, Володимирі Шевченку.

Задушевно прозвучало й слово заступника голови Чернігівського земляцтва Володимира Пушкарьова. Син донецької землі, дитина війни, Володимир Володимирович завжди з особливою любов'ю клопочеться про ветеранів-

поліщуків, бо земля Сіверська стала його другою малою батьківщиною.

— День Перемоги в земляцтві — одне з найбільших свят ось уже 15 років. На жаль, ветеранське об'єднання поступово втрачає воїнів. Пам'ятаю, що спершу в нас було до ста учасників Великої Вітчизняної війни, а сьогодні на зустріч прибуло всього дев'ять.

Скажу, що всі ветеранські заходи проходять успішно, бо в основі їх лежить великий подвиг нашого народу. Хочеть-

Доки пам'ять ЖИВА

ся, щоб світло його ніколи не померкло. Так було, так є, так буде завжди. Тож низько кланяємося вам за подвиг у війні, за відбудову, за виховання молоді!

— У ці травневі дні, пов'язані з Перемогою, я обов'язково буваю на могилах батька та вітчима в рідній Новій Басані, — тепло зізналася перший заступник голови земляцтва Тетяна Літошко. — Це пам'ять, яка не повинна заснути. Раніше зі мною їздила сама донька, зараз буває в рідних краях і внук, бо ця шана до воїнів повинна передаватися з покоління в покоління.

Василь Тройна спробував перевести розмову в історико-філософський ключ:

— Я прослідкував історію людства за останні 3500 років, і виявилось, що воєн на землі не було в цей період всього якихось 200 літ. Але локальні сутички були й тоді. А ще я дійшов висновку, відчувши й на собі запах пороху, що війна — то найбільший злочин проти людини. То ж хочеться побажати, щоб ваш досвід допоміг уникнути воєн на нашій землі. Многая літа вам!

З молодечим запалом виступив Микола Лойко:

— Ми відзначаємо сьогодні велике свято. Пройдуть десятиліття, століття, але ця Перемога завжди буде сяяти в історії людства. Вона була великою за

масштабами, за завданнями, це звільнення своєї країни від загарбників, звільнення Європи. Я воював у 6-й танковій армії, яка звільняла Київ, брала участь у Корсунь-Шевченківській битві, воювала в Європі, Японії. Мені доводилося бачити, як гинули танкісти, як горіли у вогні й охоп-

лені полум'ям вискакували з танків. Це ніколи не забудеться. Тому й пропоную пом'янути моїх друзів-танкістів.

Леонід Горlach доповнив громадсько-соціальний портрет ветеранів війни:

— Я за віком дитина

війни, а тому завжди захоплююся подвигом наших воїнів, бо через мою душу пройшли страхотні визвольних боїв, повоєнних голодних років. І добре, що наші ветерани особливі, таких нема в жодному із земляцтв. Вони люди творчі. Чого варті бодай відомий письменник Іван Корбач, відомий учений і журналіст Володимир Хільчевський, краєзнавець Микола Савченко, присутні тут. Вони все життя відстоюють принципи честі, війсьської доблесті. Честь і хвала нашим ветеранам!

Доповнили розмову за дружнім столом і заступник голови земляцтва Микола Борщ, чий батько поліг смертю хоробрих на березі Десни в Коропському районі, і афганець Анатолій Бобров, і Надія Сорокопуд, і учасник Великої Вітчизняної війни Володимир Шевченко. А відомий артист Михайло Полоз це зробив виконанням суворих і ніжних фронтових пісень. Могла б сказати своє слово Юлія Ясинська, що допомогла разом із Надією Сорокопуд Тетяні Андріївні Літошко створити затишок родинного застілля в прес-центрі. Словом, свято шаноби ветеранів вдалося, так буде, доки житиме наша пам'ять.

Леонід РУСИЧ
Фото автора і Сергія КУДІНА

Так сталося, що Тарас Шевченко неодноразово бував у містах і селах Чернігівщини, яка складає вагому частку його життя.

Тарас Шевченко і Чернігівщина

Як "козачок" поміщика П. Енгельгарда, через неї їхав він у 1829 році до м. Вільно, а 1831 року до Петербурга і тільки весною 1843 р., уже вільний, повернувся в Україну. 24 травня прибув до Чернігова, а потім до Ніжина, де зустрівся зі своїм другом Іваном Сошенком, що викладав малювання в місцевій гімназії. Звідти поет поїхав у Качанівку до поміщика Г.С. Тарновського. На початку червня побував у селі Дігтярі в садибі П.Г. Галагана – поміщика й мецената, який утримував кріпацький симфонічний оркестр. Там Шевченко, ймовірно, слухав гру талановитого музики Артема Наруги, який став прототипом образу Тараса в повісті "Музикант", написаній пізніше. Є свідчення, що в ті ж дні Шевченко зустрічався з бджолярем Петром Прокоповичем, який першим у світі винайшов рамковий вулик і одержав чистий стільниковий мед без попереднього знищення бджіл. І ніби то на згадку про зустріч один із нових вуликів Петро Іванович назвав іменем Шевченка.

У червні Т.Шевченко прибув до Києва, а вже в кінці серпня знову поїхав у Качанівку. В січні наступного року він виїхав із Березової Рудки на Полтавщині до Качанівки через Ічню, де зустрівся з ієреєм Іваном Смирницьким і заночував у священика Гаврила Тичини. Г.С.Тарновському ж він привіз копію портрета М.Г. Рєпніна-Волконського – військового й державного діяча, який у 1816–1834 рр. був малоросійським військовим губернатором. Копія була написана в його Яготинському маєтку в 1843–1845 роках із портрета художника І.Горнунга.

У свій другий приїзд в Україну в 1845 році Т.Шевченко знову побував у П.Г.Галагана в Дігтярях і 30 червня був на концерті оркестру.

В першій половині лютого 1846 року Шевченко перебував у селі Харківці на Козелеччині у поміщиків Катериничів, написав вісім акварельних портретів членів їх родини, а селянину Макару Семененку подарував "Кобзар" із автографом. 19 лютого разом із Олександром Афанасьєвим-Чужбинським, українським письменником, істориком, фольклористом, поїхав до Ніжина. Там обоє поселилися в готелі під назвою "Не минай". Зустрічалися з вихованцями знаменитого ліцею. А вже 23 лютого приїхали в Чернігів і зупинилися в готелі "Царград". Того ж вечора побували на балу в приміщенні шляхетного зібрання. В наступні дні Т.Шевченко змалював інтер'єр Троїцького монастиря, оглянув древні архітектурні споруди. Чернігівці сердечно приймали поета. Він познайомився, зокрема, із вдовою героя Вітчизняної війни 1812 року генерал-лейтенанта І. Дорохова Євдокією Яківною та її невісткою, начальницею інституту шляхетних дівчат М.А.Дороховою, з якою у 1857 році, повертаючись із заслання, знову зустрівся в Нижньому Новгороді й написав портрети її та вихованки Ніни. У березні-квітні того ж року Т.Шевченко живе то в Чернігові, то в Седнів у знайомих ліберальних поміщиків А.І. та І.І. Лизогубів. Він написав їхні портрети та низку малюнків. На деякий час виїздив до Чернігова надати допомогу хворому О.Афанасьєву-Чужбинському й тоді ж написав його портрет.

У січні-лютому 1847 року Т.Шевченко побував у Борзні та селі Кукурівщина в свого приятеля поета Віктора Забіли, тоді ж написав його портрет. 24 січня в Мотронівці був на весіллі Пантелеймона Куліша та Олександри Білозерської в

якості старшого боярина, при вінчанні тримав вінець. У другій половині лютого він поїхав у Седнів до Лизогубів. Там 7 березня завершив роботу над поемою "Осика", а 8 березня написав передмову до другого "Кобзаря", який готувався видати в Києві. Того ж місяця поет побував у сусідньому з Седневом селі Багач в князя Н.І.Кейкуатова, де написав чудовий портрет його дружини Катерини Федорівни. Це один із найкращих портретних творів художника. Там же виконав олівцем портрети князевих дітей, а місцевому землеміру Д.Демичу подарував тут же створену ікону із зображенням Христа, який благословляє хліб і святого Дмитра Солунського. А 4 квітня виїхав до Києва.

Наступного дня на дніпровській переправі Т.Шевченко був заарештований у справі Кирило-Мефодіївського товариства і доставлений в будинок до губернатора Фундуклея, а звідти "під строгим караулом" у Петербург. Таким чином, те перебування великого поета й художника на Сіверщині було ніби прощанням із рідним краєм на багато років.

28 травня 3-є відділення подало царю пропозицію щодо покарання Т.Г.Шевченка: "определить рядовым в Оренбургский отдельный корпус... поручив начальству иметь строжайшее наблюдение, дабы от него, ни под каким видом, не могло выходить возмутительных и пасквильных сочинений..." А цар власноручно дописав: "Под строжайший надзор и с запрещением писать и рисовать". Тільки через десять років поета звільнили.

29 травня 1859 року Т.Шевченко виїхав із Петербурга в Україну. Та перебування його в рідних місцях було недовгим. 15 липня Черкаський земський справник доніс Київському генерал-губернатору про богохульство Шевченка, і поет був висланий у Київ під нагляд поліції, а 13 серпня вже виїхав до Петербурга. По дорозі заїхав у Качанівку, де зустрівся з В.В.Тарновським (молодшим). На його прохання посадив у парку молодого дубка та подарував кілька своїх офортів. То був останній шлях живого Шевченка по Чернігівщині. 26 лютого (за старим стилем) 1861 року опів на шосту ранку поетове серце зупинилося. Остання дорога нашого пророка пролягла через його улюблений край у травні того ж року. Труну поета з великими почестями везли через десятки сіл Чернігівщини, де нині встановлені пам'ятні знаки. Прах пророка ночував і в Ніжині, про цю печальну подію Леонід Глібов так писав О.Кониському: "Отдали подобающую честь Кобзарю! Провожали церемониально от заставы до заставы, положили венки на гроб".

Вже понад півтора століття бережуться Шевченківські місця на древній Сіверській землі. В близько двадцятьох містах і селах, в більшості яких побував Т.Г.Шевченко, споруджені йому пам'ятники, встановлені інші пам'ятні знаки, про творчість поета й художника розповідається в музейних експозиціях. Збереглися до наших днів і доглядаються древня липа в садибі Лизогубів, під якою любив працювати й відпочивати поет, та кремезний дуб у селі Липів Ріг поблизу Ніжина, де народилася його остання любов Ликера Полусьмак, який давав великому митцеві земний затишок. А головне – нові покоління поліщуків, незважаючи ні на що, носять у своїх серцях вдячну пам'ять про великого сина України.

У нашому земляцтві багато знаних освітян, які мають чимало заслуг перед Україною. Серед них і **Анатолій Вікторович Шостак**, якого визнано кращим освітянином 2010 року, лауреатом відзнаки "Залиш мені в спадщину думку найвищу". Це визнання прийшло до нього в результаті проведеного рейтингу громадсько-політичного тижневика "Освіта". Номінантів визначали шляхом опитування науковців, студентів, роботодавців та інших. В листах до редакції та електронних повідомленнях згадувалося кілька сотень імен сподвижників, майстрів педагогічної справи.

СІВАЧ ДОБРОГО, СВІТЛОГО

Хто ж він такий, наш земляк? Він лаконічно охарактеризував сам себе так: "Я народився і жив у Козельці. Закінчив школу, працював робітником, три роки відслужив у стратегічних ракетних військах, майже 10 років трудився на різних посадах, з відзнакою закінчив університет. Виховав двох дітей – сина Максима і доньку Ганну". Тому доведеться дещо додати і від себе.

Анатолій Шостак – заслужений викладач Національного університету біоресурсів і природокористування, відмінник освіти України, відмінник інженерної служби, нагороджений багатьма авторитетними відзнаками. Має звання доцента престижного вузу. За його плечима незримо стоять славні предки, які складають гордість древнього Козельця, хоча обидві гілки роду росли і плодоносили в

довколишніх селах. Так, дід по материній лінії Йосип Панченко народився у селі Браниця Бобровицького району. Репресований у 1930 році, через деякий час відпущений на волю, а в середині 1937 знов посаджений і загубився у крутих снігах Архангельської області. Дід по батьковій лінії Микита Шостак був справжнім богатирем. Народжений у селі Бригинці Козелецького району. За розповідями він ніколи не завантажував воза або сани такою кількістю вантажу, якого сам не міг потягнути, бо жалів коня, щоб той не підірвався. Але сам помер досить молодим – він таки надірвався від тяжкої праці.

У діда здоров'ям та характером пішов і син Віктор, себто батько Анатолія. Вже після 60-ліття запросто тягав 100-кілограмові кубинські мішки з цукром. Словом, генетичний

код Шостаків справді козацький.

Думається, що такий родовий гарт позначився і на формуванні впертого характеру самого Анатолія Вікторовича як у громадському житті, так і в науковій діяльності. У 1983–1986 роках готував до роботи та керував студентськими механізованими загонами в Кустанайській області. З 1999 по 2004 рік очолював рейтингову комісію університету як розробник унікальної методики оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів. Саме його розробки стали в нагоді десяткам різноманітних вузів України і не тільки. Це знайшло підтвердження і під час роботи XIII Міжнародної виставки навчальних закладів "Сучасна освіта в Україні-2010", де відомий методист Анатолій Шостак провів семінар на

тему: "Методика оцінювання суб'єктів діяльності ВНЗ I–IV рівнів акредитації з повним методично-програмним супроводом та ефективною системою морального і матеріального стимулювання".

Десь позаду у Анатолія Вікторовича залишилася динамічна юність, не так давно відгуло і 60-річчя. Пора, як мовиться, і перші підсумки підводити. Що ж, є чим гордитися, є що залишати по собі. У творчому доробку понад 150 друкованих праць, кілька підручників і навчальних посібників, десять авторських свідоцтв і патентів. А ще вплилиси у реальному житті десятки його вихованців, які не дають померти нашому аграріям у час безкочних реформ. Гадаємо, що й наступні літа Анатолія Шостака будуть рясними на урожай.

Юлія ЯСИНСЬКА

Присвячується ветеранам

7 травня у Дарницькому районі Києва відбувся перший етап змагань із автомобільного багатоборства, присвячений 66-й річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні. Співорганізаторами акції виступило ветеранське об'єднання Чернігівського земляцтва та міське об'єднання "Миротворець", очолюване Сергієм Сорокопудом. Незва-

жаючи на дощову погоду, наші земляки Сергій Кудін та Петро Катіман в упертій і затятій боротьбі вибороли перше та друге місця в класі ЛА-I відповідно, отримавши кубки та дипломи. Свою перемогу вони присвятили ветеранам Великої Вітчизняної війни із Чернігівщини.

Наш кор.

Трофейна ложка

Світлій пам'яті батька

Приніс із фронту батько ордени
І рани, й бойові свої медалі,
Та ще один трофей був із війни –
Це ложка з нержавіючої сталі.
І діти всі (а троє нас було)
Все сперечалися, хто нею буде їсти.
Із дерев'яних їло все село,
То ж поспішала я,
щоб встигнуть сісти
За стіл обідній швидше від братів,
Щоб першою схопить блискуче диво.
Хоч їсти борщ не дуже хто хотів,
Я з ложкою завжди була щаслива.
Нема зі мною батька вже давно,
Та зберігаю ордени й медалі,
А ложку згадую я все одно,
Ту ложку з нержавіючої сталі.

Надія КОЛЬЦОВА

Сіверський мій краю!

Чернігівчину, сіверський мій краю,
Билинна, незбагненна сторона!
Де обриси твої, ніхто не знає,
І де в віках твоя старовина?
В які кінці мещерські та таманські
Сягли колись твої прохідники,
Одні лиш топоніми сіверянські
Підкажуть їх осади і стежки.
Куди зайшла твоя прадавня мова,
І скільки прихилила ти племен?
Не випадково ж всіх сусідів слово
Тут проростає суржиком здавен.
Які страшни розігравалися драми
На теренах твоїх впродовж віків,
І скільки ти поклала під борами
Своїх синів і ворожих вояків?
Мовчать твої прадавні городища,
Ще повні нерозгаданих тайн,
А поряд вже "хатиной" попелища
У серце б'ють, мов похоронний дзвін.
В твоїх просторах народилась слава

Героїв княжих легендарних літ:
Богатиря Хороброго Мстислава,
І повісті про Ігорів похід,
І полководця русів – Мономаха...
Та й лицарів козацької доби,
Що визволяли рідний край від ляха
І хрест несли з Москвою боротьби.
А скільки раз впродовж тисячоріччя
Мінялись тут державні рубежі?
Чи не тому в тенетах протиріччя
Метались визначні твої мужі?
Ти знала "чорні ради" і руїни,
Трагедії Батурина і Крут...
Тепер в широкому полі України
Ти – розмаїтий сіверянський кут.
Стоїть тригранним Монументом
Дружби
Тут спільний спадок історичних віх.
Так сива мати, попарі власні нужди,
Віта синів і пасинків своїх.

Віталій ВЕРХУША

На славу рідної землі

Нашу Чернігівчину можна з повним правом зачислити до тих регіонів, де впродовж останніх років ведеться наполеглива і талановита робота по реставрації та новому прочитанню і далекої, і близької історії. І це добре, оскільки подібний ренесанс спрямований на патріотичне виховання людей, на бажання зберегти неповторність кожного населеного пункту, бо відомо, що останні роки стирають з лиця землі не лише дрібні хутори, а й розлогі села, котрим було відведено не одну сотню літ. Сприяли цьому і катастрофічний фінал Чорнобильської АЕС, і нерозумна політика державних діячів, котрим не болить душа простого народу.

Як було модно говорити ще не так давно, кадри вирішують все. І в нашому краєзнавстві це теж золоте правило, бо якщо ще кілька десятків років тому чи не в

кожній школі та бібліотеці трудилися ентузіастами-краєзнавцями, записуючи свідчення старожилів, то нині цей рух практично помер. Як і повмирили справжні хранителі

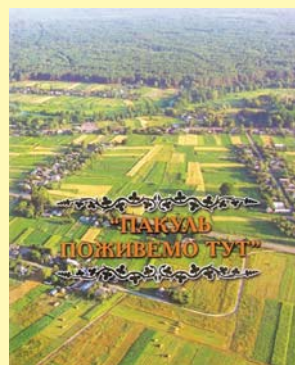
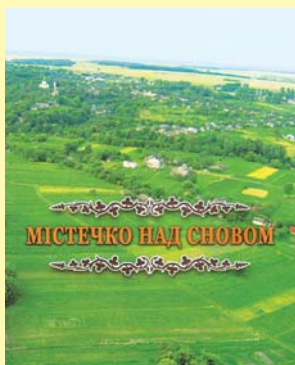
ною – Шестовиця", "Пакуль поживемо тут" – три солідних томи, які зібрали під своєю обкладинкою цілий спектр дослідницької роботи, створили правдивий історико-

соціальний портрет древніх населених пунктів. Добре, що А.Курданов залучив до дослідницької та видавничої роботи авторитетних вчених з інституту історії, етнології та правознавства імені О.М.Лазаревського Чернігівського Національного педуні-

верситету імені Т.Г.Шевченка та місцеву Національну спілку краєзнавців України, де трудяться такі авторитети, як О.Коваленко, В.Дятлов, Ю.Русанов та інші.

Гадається, що коли б з'явилися подібні видання про інші визначні населені пункти чернігівських дослідників, ми мали б фіксовану для вічності писану історію рідної сторони.

Леонід ГОРЛАЧ

старої пам'яті. Ось чому такою потрібно є серія книг, задумана ентузіастами з Чернігова, про окремі визначні населені пункти. А якщо поки що три солідних томи, що побачили світ у Ніжинському видавництві "Аспект-Поліграф", присвячені селам Чернігівського району, то причину цьому слід шукати у невтомному пошуковстві Андрія Курданова.

"Містечко над Сновом", "Село над Дес-

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.

Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко, Л.Н. Горlach (Коваленко), І.М. Забіяка, І.Б. Матяш, П.І. Медвідь, М.М. Ткач, В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко, М.І. Халимоненко, О.А. Шокало.

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Леонід Коваленко**. Комп'ютерний набір **Леонід Коваленко**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город". Тираж 1100.